

LO CRIT de la PATRIA.

SETMANARI TRADICIONALISTA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

PER TOTA LA PENÍNSULA
 Trimestre 5 rals

ULTRAMAR Y ESTRANGER
 Trimestre 10 rals

Número solt: 2 quartos.

ADMINISTRACIÓ:

PALLA, 31, LLIBRERÍA
 LA PROPAGANDA CATALANA

25 exemplars: 4 rals

Número atrassat: 4 quartos.

ESPERÉM SENTATS.

Després que us ha passat lo que tots vostés saben, no atiném en la forma propia y adequada pera jutjar dels actes de nostres governants.

La vritat sia dita, si per desgracia grant fossim ateos ó lliure pensadors y tractessim d' escriurer un article difamatori é insultant contra la Religió, lo Papa ó 'l Clero en general, pendriam per mostra *Las Dominicales, Motin, Verán Ustedes, etc., etc.*, y seguint las pitjadas de tan bons mestres, recorreriam lliure é impunement lo camí de l' insult y de la injuria, de la calumnia y de la difamació, y quedariam tranquils y agrehits; tranquils, porque hauriam lograt nostre objecte, de fer gala de la llibertat de escriurer contra lo més sant y sagrat de que á l' Espanya lliberal 's gosa; y agrehits á la bona gent que 'ns governa, ó per lo menos cobra com si 'ns governés.

Mes com nosaltres, per gracia divina, no dediquém nostres humils esforços á la propaganda antireligiosa, ans al contrari, trevallém lo més que 'ns es possible, contra ella y cuidém de fer presents las *equivocacions* en que *ignocentment*, sens dupte, incorren *alguna vegada* nostres *catòlics* governants, y com d' altre part per propia experiencia sabém que 'ls Ministres de la Corona son en la práctica inviolables é inalterables, 'ns trovém lligats y duptant entre deixar correr la bola

ó protestar contra 'ls desacerts, pot ser (?) *involuntaris*, de l' excelentíssim President *Mateo Sagasta* y *compañys* de Ministeri.

Ja veuen nostres amichs, que tractém ab tot lo respecte y veneració possibles á aqueixos respectables y sobre tot *venerables* senyors.

No s' alarmi, pues, lo Sr. Gobernador, ni 's conmogui lo Jefe de Policia, ni agafi la ploma lo Sr. Fiscal, ni prepari la corda lo municipal n.º 58, que d' are en lo endevant tractarém encara ab més consideració que avans á tothóm, per... dolent que sigui, puig no som apassionats per las denuncias ni 'ns entusiasman las caricias gubernativas.

Y tant es aixís, que volém fugir del perill per no caurer en éll, que farém, avuy per lo menos, la defensa de l' actual catòlich Govern del catòlich Rey constitucional don Alfons XIII.

Segons contan las Crónicas, y no tractarém nosaltres de desmentirho, es actualment Rey constitucional d' Espanya un sucesor d' aquells Reys que obtingueren del Papa l' apelatiu de *Catòlics* y que ab tant lluhiment lo portaren.

Confuada avuy la regencia, durant la minoritat del Rey constitucional d' ara don Alfons XIII á la seva mare, y lo govern del Estat á un Ministeri compost d' homes que hem de creurer que son catòlics, apostòlics y romans, es deber dels que vetllan per lo bon nom del Rey

Catòlich constitucional, no consentir cap acte que despulli á la Monarquia dels antepassats y de la veneració y acatament que ha de manifestar sempre al Jefe de l' Iglesia catòlica.

Clá es, que cap responsabilitat directa pesa avuy sobre lo catòlich Alfons, que vivint la vida dels ángels, després de rebut lo sagrament del Baptisme, es un sér perfecte devant de Déu, y per tant no li podrá ningú actualment treurer lo nom de catòlich.

Mes nó resulta igual ab lo Govern responsable. Aquest ve obligat á ser catòlich y á semblarho, y com hem dit avans, á fer lluhir en torn del Rey l' apelatiu que portan 'ls Reys *Ulegítims* d' Espanya.

Per aquest motiu hem vist ab pena un acte públich que ha compromés lo bon nóm de lo Sr. Sagasta y per tant del Govern y de la dinastia.

'Ns referim á la *plancha* ó document que lo Sr. Sagasta ha rebut de la *lógia Comuneros*, com á testimoni d' agrehiment dels masons per haber aquest interposat la seva influencia á favor dels sublevats del 19 de Septiembre condemnats á mort.

La Masoneria, com tots sabém, no ha sigut may reconeguda per las lleys espanyolas; nostre catolicisme l' ha rebutjat sempre, y sempre ha sigut condemnada pels Sants Pares, excomunicats quants á ella perteneixessin y últimament Sa Santetat Lleó XIII ha novament

fet presents als pobles catòlics 'ls perills d'aquella y de nou ha anatematizat á quants seguissin sent masons.

Es de suposar, que 'ls governants d'un Estat catòlich obehiran sempre lo que 'l Papa mani, y per tant 'ns habiam format la dolsa ilusió de que no sols teniam á Espanya Rey catòlich, sino que 'ls que governaban en lo seu nom, eran també catòlics.

Mes un trist desengany ha succehit á nostra ilusió, puig públicament se 'ns diu que 'n Sagasta y 'n Moret son masons, y aquéstos no ho negan, com nosaltres ¡ignocents! esperabam que farian.

Y que venen obligats á protestar, es evident, perque no es compatible, segons ensenyansa de la Iglesia, ser catòlich y masó á la vegada, y si fos cert, lo que no volém creurer, que 'n Sagasta y 'n Moret son *Ilustres y Poderosos germans graus 66* (33 + 33 = 66), y si haguessin admés, lo que 'ns resistím á donar per cert, l'obsequi (*plancha* 'n diuhen 'ls masons, ab molta exactitut) que 'ls *Comuneros* 'ls hi dedican, si tot aixó fos vritat, que no deu serho, tindriam á Espanya un Rey catòlich, com que ja ha sigut bateijat y no té encara us de rahó pera puguer deixar de serho, pero rodejat de masons, ó sian entindriam una *leira*, en una paraula, no l'Espanyola, catòlica en la teoria y en la práctica.

Nosaltres, pues, que com á tradicionallistas volém que l'Espanya sigui verament catòlica, catòlics 'ls seus Reys y també catòlics 'ls governants y governants, protestém ab tot nostre esforç de l'acte de la lògia *Comuneros*, que volém considerar com á indigna injuria y miserable columna contra 'n Sagasta y 'n Moret, contra la Monarquia catòlica d'Espanya y contra tots 'ls espanyols.

No admetém com á possible lo que de ser cert, suposaria que nostres governants 's burlan de las lleys divinas y humanas, puig 'l Papa condemna y nostre Códich no consent las societats masónicas.

Y tant creyém que 'n Sagasta no es lo que no deu ni pot ser, que atribuhím á olvit 'l que no haigi encara protestat de l'obsequi dels masons, y esperém que farà constar que es catòlich, apostòlich y romá.

Ho esperém, sí, pero... esperém sentats, puig podria ser que tardés, perque ¡pobret! ¡té tanta feyna...!

F. de P. O.

MISIVA POETICA.

Sr. Director de Lo CRIT DE LA PATRIA.

Santa Eulalia de Ronsana
catorse del mes d' Agost (1)
mil vuytcents vuytanta sis,
després de sortir del trós.

Estimach amich: dech dirli
que 'm va sompendrer del tot
quant en Lo CRIT DE LA PATRIA
vegi, venintme de nou,
aplaudits mos pobres versos
com si fossen res de bó;
n' obstant grans mercés li dono
per l' inmerescut favor.

Sobre el parlar de política
crega que 'm fa molta por
perque aixó no m' es tant fácil
com lo parlar de fasols,
de tomatechs y esbarginias,
de trunfos y carbassons,
de com s' assecan las figas,
com se repelan las nous.

Mes ficarse 'n política
un petit soldat com jo
que té curta la escopeta
y li faltan municions,
no deixant tampoch de veurer
que som al sigle dinou
sigle dels grans adelantos
del progrés é ilustració,
'hont hi han tans periodistas,
diplomàtics, oradors,
ilustres y de renóm
com Cánovas y Sagasta,
Romero, Pidal y Mon,
Martos, Castelar, Zorrilla
y com aquets á millions
que per destrossar pollastres,
perdius, vecadas, tudons
y per mamar de la patria
demostran tenir brau cor
y qu' coneixen molta ciencia
ab son colosal valor,
havent lograt fins lo medi
de feros morir á tots
ab aquell *modus vivendi*
que ningú farà cap rot...
francament me veig sens forsas
per brallám ab tals senyors,
puig élls son valents y sabis
jo... un ignorant llaurador
més aspre que cervas verdas,
més rústich que 'ls brols del bosch.
Per entrar en tal fanguera
no tinch prou bons los esclops
y al pensar que la política
es un bosch tant espinós
qu' avoltes fins s' hi esbardissen
los que portan los calsons...
sento que 'l cor me flaqueja
y crech, ab molta rahó,
que en lluyta tan atrevida
me 'n 'niria á tomballons
y aixó 'm fa atrevir á dirli

(1) A causa de l' eccés d' original no 'ns ha sigut posible publicar fins ara aquesta poesia de nostre bon amich *lo pagés castís*. — (N. de la R.)

que no 'm tregui pas del soch
qu' ab lo que més puch servirlo
es ab l' arada y los bous:
¡ay, pogués jo ab una junta
arrancarne tot l' ermot
li asseguro que l' Espanya
seria un pomell de flors,
un jardinet floridíssim,
un parahís molt hermós!
No obstant lo que dich, no 's pensi
qu' á sa veu ne fassi 'l sort
puig miraré de complaurel
sortinme un poquet del soch
encara que siga entrarhi
y fermi á grans cops de esclop.
Ja més no vull molestarlo
que per cert ho hi fet ja prou:
molts recados á la dona
y als petits deu mil petons,
y vosté sempre disposi
de son amich servidor,

Lo pagés castís.

CRIDORIAS.

A dos nous germans de propaganda debém saludar avuy: *El Norte Catalan* de Vich, escrit per apreciables amichs nostres, y que, successor de *L' Independent*, defensará com ell la doctrina catòlica integrista, no la llibera! ó mestissa de *La Veu...* de son fundador; y *El Tradicionalista*, nou diari de Pamplona que ve á formar en l' exércit de DEU, PATRIA, REY, y contin sempre ab nostra utilitat cooperativa y carinyo.

—*—

Hem sigut obsequiats ab una luxosa lámina de magnífica impresió policroma feta á la *Tipografia Catòlica*, hont constan lo Missatge remés últimament á nostre Pare Sant Lleó XIII per las Associacions catòlicas de Catalunya, la contestació, en llatí y en espanyol, á dit Missatge, y los noms de totas las societats adheridas, que suman lo respectable número de 104.

Es un preciós document que posa á la vista l' impuls que pren, en nostre Principat l' establiment d' associacions de propaganda catòlica.

—*—

En lo diumenje prop passat va tenir lloch en la *Juventut Catòlica* la distribució de premis als alumnos de l' escola de Sant Joseph sostinguda per dita Associació.

Va ser un acte notable é interessantíssim en que 's va veurer una vegada més que la instrucció sólida y la verdadera educació no 's donan més que en las escolas hont presideix la idea religiosa.

—*—

Ab sentiment no varem poder assistir en dit diumenje á l' Academia de Sant Joseph, de nostre amich Sr. Martí, que 'ns va invitar á l' acte de distribució de premis é inauguració de curs, pero sabém per personas que van concurrer al acte, que va ser mol lluhit, deixant complascuts als pares dels alumnos y demés invitats.

—*—

La Academia de la *Juventut Catòlica* de Banyolas 'ns ha remés programa é invitació per las festas que celebrarà ab motiu de la festa de Sant Martirià, patró de dita vila.

Quedém reconeguts á la distinció de la Junta de dita Academia, y la felicitém per son acert en enaltir l' Associació que administra.

Hem tingut noticia de que á Torres de Segre alguns subjectes que per lo vist son lliberals, s' entretenen sovint insultant de paraula y obra á un sacerdot.

Com á ciutadà de la Nació, assisteix á l' insultat lo dret de acudir á la justicia demanant que se 'l respecti, y li aconsellém que ho fassi aixís.

¡Pero vá tan alta la justicia lliberal quant 's trata de protegir 'ls catòlics!

Diu un telegrama referintse á la premsa:

«Se ha encargado á los fiscales de las Audiencias que persigan á los autores de ataques dirigidos contra la monarquía.»

Si 'ls fiscals de Audiencias han de perseguir 'ls autors de atachs á la monarquía, poca feyna tindrán ab nosaltres, perquè cabalment nosaltres som acerrims defensors de la mateixa.

Proba d' aixó, las continuas simpatías y mostradas de afecte que en vers nostre Rey y sa Real

familia demostra continuament Lo CRIT DE LA PATRIA.

Are, si de lo govern constitucional ne diuhen monarquía, ja son figas d' un altre cove.

Y no vull parlar més, ni més clar, porque ja veig pel meu detrás al senyor fiscal que 'm fa uns ulls... com unas taronjas.

Los periódichs republicans tornan á parlar de *idas y venidas* de gefes carlistas.

¡Qué 'n son de maulas aquets republicans! Procuran distreurer la atenció pública ab los carlistas pera que no se 'ls conegui que ells intentan fer de las sevas.

Ja 't coneix herbeta, que te 'n dius... pebrot vermell.

Y que comensas á creixer.

Mes no faltarà hortolá *tomacaire* que t' arrenqui d' arrel.

Un miracle:

Lo mestre de Riudevittles, senyor Macià, ha cobrat directament del Ajuntament, tots los atrassos de personal que se l' hi debian.

¡Y encara hi haurá gent que no creu en miracles!

Cobrar un pobre mestre, ó un mestre pobre en temps de governs lliberals ja 's pot dir ben be que es un *aconteixement extraordinari*.

Mentres tant los demés... lo que diu lo tipo:

Cara seca, boca oberta,
Camisa bruta, estripada,
Ventre estret com l' arengada,
Ab l' Estat estar alerta,
No tenir la paga certa... etc., etc.

Urbanitat lliberal:

Diu un periódich andalús:

«El Ayuntamiento de Málaga invitó á comer al Obispo, Sr. Espinola, pero cuando llegó el momento de pagar la cuenta de dicho banquete, se promovió tal debate entre los ediles malagueños sobre si debía satisfacerse con fondos del municipio ó hacerlo particularmente los anfitriones, que segun dice *El Mediodía*, el Obispo ha ofrecido satisfacer el importe del obsequio de que fué objeto.»

Vamos, que 'ls lliberals se *lluheixen*.

Aixó 'ns prova que dels lliberals no 's pot acceptar res.

Ni 'ls *obsequis*.

¡Quánta barra! obsequiar á una persona, y després ferli pagar lo gasto.

¡Quina manera de *convidar*!

No vulgan pas may que cap lliberal los *convidi*, porque per ells convidar es lo mateix que dir: «paguin lo gasto.»

¿No 'ls hi sembla que de aquest modo se podria *convidar* á molta gent?

A Méjich, lo poble no vol la república, per qual motiu s' ha sublevat y reparteix bolets que es un contento.

Lo govern ha lograt reprimir la insurrecció, pero no ha lograt borrar del cor del poble la repulsió que te en vers la república.

En Fresnila s' han fusellat 20 sublevats.

¡ Oh excelencias de la república !

Recomaném lo suelto á *La Campana* y demás republicanófilis per l' estil.

Del *Semanario de Tortosa*:

« Por causa del indulto de Villacampa y compañeros, el ministerio se declaró en crisis. Pero ya tenemos gente nueva.

Gobernació.	Leon y Castillo.
Presidencia.	Mateo Sagasta.
Gracia y Justicia.	Alonso Martinez.
Guerra.	general Castillo.
Estado.	Segismundo Moret.
Hacienda.	Puigcerber.
Fomento.	Navarro Rodrigo.
Ultramar.	Balaguer.
Marina.	Rodríguez Arias.»

Felicitem á nostre estimat company per la ingeniosa manera de presentar la nova pesta, dich, lo nou ministeri.

Batllori Picafort.

BIBLIOGRAFIA.

Acabém de rebre un luxós exemplar de una *Vida portentosa de la esclarecida virgen Santa Rosa de Santa Maria, vulgo Santa Rosa de Lima.* Està escrita, segons canta la portada, á vista dels manuscrits inédits del R. P. Fr. Joseph Anton Catá de Calella, é impresa á cost de son germá en relligió lo P. Fr. Tomás Sala y Figueroa de Arenys de Mar.

Tothóm sab las moltas *Rosas* y *Rosetas* que creixen y perfumen las llars de nostra terra, y las moltas *Rosas* y *Rositas* de las demás provincias espanyolas y de las repúblicas de América. Nosaltres creyém que son cor s' explayará d' alegría al veurer una obreta que tan per extens, ab tanta crítica y ab tan bonich y castís llenguatge de Castella 'ls explica qui fou sa Santa Patrona, quals virtuts feren que encara puguém flayrar l' olor dels perfums que per tot lo mon desparramaren. Com á católichs no podém menos que recomanarla; com á tradicionalistas molt més, porque 'ns recorda los temps en que nostra bandera per tot era respetada, y lo sol no 's ponía en nostres dominis, que gracias als titulats lliberals acabém de perdre.

'S vent en aquesta llibreria al preu de 10 rals en rústica y á 16 rs. enquadernada ab tela y bonicas planxas dauradas. També trobarán hermosas estampas de dita Santa, com la que acompanya al llibre, que té portada á duas tintas y consta de més de 400 páginas. En quant, al preu es de mitj ral una y 5 rs. dotsena.

J. C.

CORRESPONDENCIA DE LA REDACCIÓ.

A. G., MANRESA.—Queda contestada la seva del 14 per carta particular.

M. G.—Rebuts treballs de barrina.

L. O., GRANOLLERS.—La funció tindrà lloch lo dia 7 de Novembre.

U. M. S.—Ha passat la oportunitat pera la publicació del seu article.

V. T., CARDONA.—No 'ns convé la poesia remesa per vosté.

L. D.

Imp. de Bertrán y Altés, Pelayo. 60. baixos.

ANUNCIS.

LIBROS DE D. J. B. ALTÉS Y ALABART, PBRO.

Viaje teresiano. (Cartas familiares). Seguido de la «Peregrinacion teresiana.»—Acaba de publicarse este interesante tomito de 236 páginas en 8.º vendiéndose á 4 rs. en rústica y 6 en tela.

La Paloma del Carmelo.—Drama religioso en tres cuadros, y en verso, exclusivamente para niñas. Véndese á 4 reales ejemplar.

El Trovador de Santa Teresa.—Forma un elegante tomito en 8.º, con tipos elzevirianos y multitud de viñetas, á 5 reales el ejemplar.

Cuentos y Cuadros teresianos.—Forma un tomito de 280 páginas, y se vende á 6 reales en rústica y 8 ricamente encuadernado.

Historietas teresianas.—Consta de 250 páginas en 8.º, y se vende al precio de 4 rs. en rústica y 6 ricamente encuadernado con planchas doradas.

La Huida de Teresa ó vocacion al martirio de Santa Teresa de Jesús.—Drama para colegios de señoritas, é institutos religiosos de enseñanza para niñas. Se ha hecho ya la segunda edicion, más esmerada que la primera.

Precio: 3 reales el ejemplar.